

Sygn. akt III Kp 1305/10

POSTANOWIENIE

Dnia 11 lutego 2011r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu III Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSO Witold Firkowicz

Protokolant: Ewa Gonerska

przy udziale Prokuratora Prok. Rej. Agnieszki Korczak

po rozpoznaniu zażalenia opiekuna prawnego pokrzywdzonej M. T., A. P. na postanowienie prokuratora Prokuratury Rejonowej dla Wrocławia – Stare Miasto z dnia 17 listopada 2010 r. sygn. akt 1 Ds. 2425/10 o umorzeniu śledztwa,

na podstawie art. 437 § 1 i art. 465 § 1 i 2 kpk

postanawia

uchylić zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 8 lipca 2010 r. prokurator prokuratury Rejonowej dla Wrocławia – Stare Miasto wszczął śledztwo w sprawie doprowadzenia M. T. w dniu 27 lipca 2009 r. we W. przez I. M. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie nie mniejszej niż 750.000 zł, to jest o przestępstwo z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk. Podstawą wszczęcia postępowania było uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa na skutek zawiadomienia złożonego przez opiekuna prawnego M. T., A. P.. Zgodnie z tym zawiadomieniem, I. M. i jej mąż M. M. doprowadzili M. T. do niekorzystnego rozporządzenia jej domem jednorodzinym wraz z działką, nakłaniając ją do dokonania darowizny na rzecz I. M., wykorzystując przy tym jej niezdolność M. T., która postanowieniem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 24 lutego 2010 r. została ubezwłasnowolniona całkowicie, do rozpoznania znaczenia tej czynności. W toku śledztwa A. P. złożyła też zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przez I. M. i M. M. przestępstwa polegającego na zaborze stolika, maszyny do szycia, pianina, biżuterii i innych przedmiotów stanowiących własność M. T..

Postanowieniem z dnia 17 listopada 2010 r. prokurator umorzył śledztwo w sprawie:

1. doprowadzenia M. T. w dniu 27 lipca 2009 r. przez I. M. i M. M. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 750.000 zł poprzez wyzyskanie jej niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania w postaci zawarcia umowy darowizny na rzecz I. M. nieruchomości zabudowanej domem jednorodzinym, stanowiącej działkę nr (...) o powierzchni 0,080 ha, położonej we W. przy ul. (...), objętego księgą wieczystą (...), tj. o czyn z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk wobec braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa,
2. przywłaszczenia w okresie od 2006 r. do listopada 2009 r. we W. przez I. M. i M. M. mienia M. T. w postaci stolika o wartości 2.000 zł, maszyny do szycia o wartości 400 zł, trzech sznurów pereł o wartości 1.500 zł, kilimu o wartości 6.000 zł oraz pianina o wartości 12.000 zł, tj. mienia o łącznej wartości 21.900 zł, tj. o czyn z art. 284 § 1 kk wobec braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa.

W uzasadnieniu tego postanowienia prokurator wskazał, że brak jest danych wskazujących w sposób pewny na stan świadomości M. T. w dniu 27 lipca 2009 r. Zaznaczył też, że A. P. w swoich zeznaniach w charakterze świadka nie wspomniała o stanie świadomości matki w lipcu 2009 r. oraz w latach poprzednich. Odnośnie przywłaszczenia

przedmiotów na szkodę M. T., prokurator uznał, że brak jest danych dostatecznie wskazujących, że przedmioty te zostały zabrane bez jej zgody i wiedzy.

Na postanowienie to złożyła zażalenie, działająca w imieniu M. T., A. P., która zarzuciła brak zasadności, a co najmniej przedwczesność umorzenia śledztwa, albowiem w sprawie nie przeprowadzono wszystkich niezbędnych czynności.

Sąd zważył, co następuje.

Zażalenie należy uznać za zasadne. Decyzja prokuratora o umorzeniu śledztwa jest nieprawidłowa o tyle, że należy ocenić ją, jako przedwczesną.

Sąd podziela ocenę skarżącej, że w toku śledztwa nie przeprowadzono wszystkich czynności procesowych. Przeprowadzenie ich umożliwiłoby odpowiedź na pytania, wobec braku których zostało umorzone śledztwo.

Z uzasadnienia zaskarżonego postanowienia wynika, że jednym z powodów umorzenia był brak wiedzy o stanie świadomości M. T. w czasie dokonywania darowizny domu. Nie zostały jednak przeprowadzone czynności, które mogłyby przyczynić się do uzyskania takiej wiedzy. A. P. w toku śledztwa składała wnioski o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych: psychiatry i psychologa celem ustalenia stanu zdrowia jej matki w dniu podpisania aktu notarialnego (pismo z 6.10.2010 r. – k. 95-97 akt). Wnioskowana opinia nie została przeprowadzona. Opinię, o zasięgnięcie której wносиła A. P. uznać należy za bezwzględnie konieczny dowód, jaki może być przydatny do poczynienia ustaleń nie dających podstaw do umorzenia śledztwa w zakresie przestępstwa z art. 286 § 1 kk. Stan zdrowia M. T., a zatem jej zdolność do rozeznania znaczenia swojego zachowania w czasie zawierania umowy darowizny to okoliczność o fundamentalnym znaczeniu dla oceny zachowania I. M. i M. M. i ewentualnego wypełnienia tym zachowaniem ustawowych znamion typu czynu zabronionego z art. 286 § 1 kk. Wydaje się oczywistym, że sam fakt ubezwłasnowolnienia M. T. nie przesądza o jej świadomości około pół roku wcześniej. Ustalenie tej okoliczności wymaga wiedzy specjalnej, jaką posiadają biegli z zakresu psychiatrii i psychologii. Należy zatem zasięgnąć ich opinii w dalszym toku śledztwa.

Nie jest wystarczające do podjęcia decyzji o umorzeniu śledztwa stwierdzenie, że A. P., jako świadek, nie opisała szczegółowo stanu zdrowia swojej matki w lipcu 2009 r. Ten brak należało uzupełnić przez odpowiednie przesłuchanie świadka, a w szczególności zadanie pytań zmierzających do uzyskania pełnych zeznań. Na organie prowadzącym śledztwo będzie zatem ciążył obowiązek ponownego przesłuchania świadka A. P. oraz tych wszystkich osób, które miały z M. T. bezpośredni kontakt w czasie zbliżonym do lipca 2009 r. Należy również zgromadzić możliwie najpełniejszą dokumentację leczenia M. T., w szczególności przed dniem podpisania aktu notarialnego. Zarówno dokładne zeznania świadków, jak i dokumentacja lekarska powinny być pomocne w wydaniu przez biegłych opinii sądowo-psychiatrycznej i sądowo-psychologicznej.

Niezależnie od tego, że nie zostało wydane postanowienie o wszczęciu śledztwa w zakresie przywłaszczenia przedmiotów na szkodę M. T., zaskarżone postanowienie i w tej części należało uznać za przedwczesne. Ocena taka leży też w samych sformułowaniach zawartych w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia. Prokurator zwrócił uwagę, że nie ustalono, czy wyniesienie przez I. M. lub jej męża przedmiotów z domu M. T. odbyło się za jej zgodą i wiedzą. Z takim twierdzeniem należy zgodzić się w pełni. Okoliczność, jakiej brak w ustaleniach zauważył prokurator jest istotna dla możliwości uznania, czy w zachowaniu I. M. lub M. M. wyczerpane zostały wszystkie ustawowe znamiona typu czynu zabronionego z art. 278 lub art. 284 kk. Brak ustalenia tej okoliczności wynika jednakże, tak jak brak omówiony wcześniej, z faktu niezbyt precyzyjnego przesłuchania świadków. I. M. i M. M. powinni zostać szczegółowo przesłuchani na następujące okoliczności:

- czyją własność stanowiły przedmioty, które wynieśli z domu przy ul. (...) we W.,
- czy właściciel tych przedmiotów wyraził zgodę na wyniesienie tych przedmiotów.

Do ustalenia tych samych okoliczności należy dążyć przez przesłuchanie w charakterze świadków A. P. i M. T..

Tylko przeprowadzenie wskazanych wyżej dowodów, a także innych dowodów, których konieczność przeprowadzenia zostanie ujawniona w toku dalszego śledztwa, pozwoli na podjęcie prawidłowej decyzji procesowej przewidzianej w art. 313 § 1, 331 lub 322 § 1 k.p.k.